

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогіки та психології

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ**

I (бакалаврський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 016 Спеціальна освіта

освітня програма: Логопедія. Спеціальна психологія

Розробник: Савінова Наталія Володимирівна, доктор педагогічних наук,
професор_____ (Н.В. Савінова), Берегова Марія Ігорівна, к.п.н., викладач
кафедри спеціальної освіти _____ (М.І. Берегова).

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____ Н.В. Савінова

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Варіативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
	Спеціальність 016 Спеціальна освіта.	2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: проект		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 150 год.			4-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3/2 самостійної роботи студента – 6/4	ступінь бакалавр		10
		<i>Практичні, семінарські</i>	
			20
		<i>Лабораторні</i>	
			20
		<i>Самостійна робота</i>	
			100
		Залік	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 150 год.: 50 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (30% ~ 70%).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів із теоретичними та методологічними основами волонтерської діяльності.

Завдання курсу: формування у студентів теоретичних та практичних знань щодо волонтерської діяльності в світі та Україні; формування деонтологічної культури волонтера та мотивації до волонтерської діяльності

Передумови для вивчення дисципліни: Психологія (загальна, порівняльна), Спеціальна педагогіка та основи дидактики

Навчальна дисципліна складається з 5 кредитів.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні: *Морально-етична компетентність.* Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи), (знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності). *Міжособистісна взаємодія.* Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, дітьми без та з порушеннями психофізичного розвитку та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення корекційно-педагогічних і навчально-реабілітаційних ситуацій і конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань..

II. Фахові: *Комунікативно-педагогічна (відповідно нозології).* Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і навчально-реабілітаційну взаємодії, суб'єкт-суб'єктну комунікацію. *Організаційна (відповідно нозології)* Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організовувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні.

Тема 1. Історія волонтерства. **Тема 2.** Значення волонтерської діяльності.

Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності.

Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу. **Тема 4.** Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні.

Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності.

Тема 5. Пріоритетні напрями волонтерства в світі. **Тема 6.** Пріоритетні напрями волонтерства в Україні.

Кредит 4. Особистість волонтера.

Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера. **Тема 8.** Характеристика поведінки волонтера.

Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера.

Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера. **Тема 10.** Методика навчання волонтерства.

4. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні						
Тема 1. Історія волонтерства	14		2	2		10
Тема 2. Значення волонтерської діяльності	16	2	2	2		10
Разом	30	2	4	4		20
Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності						
Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	16	2	2	2		10
Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	14		2	2		10
Разом	30	2	4	4		20
Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності						
Тема 5. Пріоритетні напрями волонтерства в світі	14		2	2		10
Тема 6. Пріоритетні напрями волонтерства в Україні.	16	2	2	2		10
Разом	30	2	4	4		20
Кредит 4. Особистість волонтера						
Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	16	2	2	2		10
Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	14		2	2		10
Разом	30	2	4	4		20
Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера						
Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	16	2	2	2		10
Тема 10. Методика навчання волонтерства	14		2	2		10
Разом	30	2	4	4		20
Всього	150	10	20	20		100

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усьо го	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні						
Тема 1. Історія волонтерства	14					14
Тема 2. Значення волонтерської діяльності	16		2			14
Разом	30		2			28
Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності						
Тема 3. Нормативно-правова база	16	2				14

волонтерства в країнах світу						
Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	14		2			12
Разом	30	2	2			26
Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності						
Тема 5. Пріоритетні напрями волонтерства в світі	14			2		12
Тема 6. Пріоритетні напрями волонтерства в Україні.	16					16
Разом	30			2		28
Кредит 4. Особистість волонтера						
Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	16			2		14
Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	14					14
Разом	30			2		28
Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера						
Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	16	2	2			12
Тема 10. Методика навчання волонтерства	14			2		12
Разом	30	2	2	2		24
Всього	150	4	6	6		134

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні		
1	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	2
Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності		
2	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	2
Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності		
3	Тема 6. Пріоритетні напрями волонтерства в Україні.	2
Кредит 4. Особистість волонтера		
4	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	2
Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера		
5	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	2
Разом		10

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні		
1	Тема 1. Історія волонтерства	
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	
Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності		
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	2
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в	

	Україні	
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	
5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	
	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	2
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	
	Разом	4

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	
1	Тема 1. Історія волонтерства	2
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	2
	Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності	
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	2
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	2
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	
5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	2
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	2
	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	2
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	2
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	2
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	2
	Разом	20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	
1	Тема 1. Історія волонтерства	
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	2
	Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності	
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	2
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	

5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	
	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	2
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	
	Разом	6

6. Теми лабораторних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	
1	Тема 1. Історія волонтерства	2
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	2
	Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності	
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	2
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	2
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	
5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	2
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	2
	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	2
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	2
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	2
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	2
	Разом	20

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	
1	Тема 1. Історія волонтерства	
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	
	Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності	
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	
5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	2
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	

	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	2
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	2
	Разом	6

8. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	
1	Тема 1. Історія волонтерства	10
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	10
	Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності	
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	10
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	10
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	
5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	10
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	10
	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	10
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	10
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	10
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	10
	Разом	100

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	
1	Тема 1. Історія волонтерства	14
2	Тема 2. Значення волонтерської діяльності	14
	Кредит 2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності	
3	Тема 3. Нормативно-правова база волонтерства в країнах світу	14
4	Тема 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні	12
	Кредит 3. Напрями волонтерської діяльності	
5	Тема 5. Пріоритетні напрямки волонтерства в світі	12
6	Тема 6. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні.	16

	Кредит 4. Особистість волонтера	
7	Тема 7. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера	14
8	Тема 8. Характеристика поведінки волонтера	14
	Кредит 5. Деонтологічна поведінка волонтера	
9	Тема 9. Основи деонтологічної поведінки волонтера	12
10	Тема 10. Методика навчання волонтерства	12
	Разом	134

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	
1	1. Деонтологічна поведінка волонтера 2. Психолого-педагогічна характеристика особистості волонтера. 3. Пріоритетні напрямки волонтерства в Україні. 4. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні 5. Волонтерська діяльність як пріоритет державної політики в Україні	

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- Виконання завдання має бути виконано у вигляді презентації, виклад у науковому стилі, використання схем та таблиць.
- Основні структурні елементи:
актуальність,
мета і завдання дослідження,
ступінь опрацювання теми / проблеми іншими науковцями,
наукова новизна,
джерельна база,
хронологічні межі,
об'єкт і предмет дослідження,
методи дослідження,
практичне і теоретичне значення дослідження,
висновки.
- Окрім введення у текст розповіді основних структурних елементів, зазначених у тезах наукового виступу, розширити повідомлення описом та конкретним аналізом досліджуваного матеріалу.
- Залучити цитати, ілюстрації, приклади.
- Завершити роботу посиланнями на використані в тексті джерела.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано

C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Студенту виставляється відмінно, коли студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури. Аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Студенту виставляється дуже добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати на достатньому рівні.

Студенту виставляється добре, коли студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, але не має достатніх знань та вмінь для формування висновків, припускає несуттєві неточності.

Студенту виставляється достатньо, коли студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Студенту виставляється мінімально задовільно, коли студент володіє навчальним матеріалом поверхово та фрагментарно.

Поточне оцінювання та самостійна робота										КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100	500/100
40	40	40	40	40	40	40	40	40	40		

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; використання відеоматеріалів, інтерактивні імітаційні методи (рольові ігри, ситуативні завдання);

12. Рекомендована література

Базова

1. Янц Н.Д. Основи діяльності волонтерів. URL: <https://studfiles.net/preview/5196862/page:3/>
2. Аналітична доповідь "Волонтерський рух: Світо+ вий досвід та українські громадянські практики". URL: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/volonter+697e4.pdf>
3. Крапівіна Г.О. Світовий волонтерський рух: стан і статус. Вісник економічної науки України. — 2012. — № 1. — С. 73—76.

4. Слободская М. А. Добровольческая деятельность как ресурс общественного развития. URL: www.no+go.ru/speeches/other9.doc
6. European Year of Volunteering. URL: http://ec.europa.eu/citizenship/european+year+of+volunte+ering/index_en.htm
7. Freiwilliges Soziales Jahr (FSJ) oder Freiwilliges Ökologisches Jahr (FOJ). URL: http://www.gesetze+im+internet.de/bundesrecht/f_jfg/gesamt.pdf музеех, при+тулках для тварин тощо.
8. Zoledowska M., Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Praktyczny komentarz. Stan prawny: Listopad 2011 r., Warszawa 2011, s. 5.
9. Wjicik J., Idea wolontariatu w samym wolontariacie [w:] Idea wolontariatu w kształtowaniu społeczności lokalnych, red. S. Sliwa, Opole 2009, s. 118.
10. Волонтерство та самоорганізація: світовий досвід // Ми+кияни URL: https://issuu.com/kyany/docs/my_kyjany_1_2015
11. Коваль Л. Волонтерський рух стає масовим: теріали соціологічного дослідження. Урядовий кур'єр. 2014. 29 лип. — С. 8.
12. Волонтерский фронт: Франция+Украина. URL: https://zn.ua/personalities/volonterskiy+front+franciya+ukraina+_html
13. Звіт дослідження "Волонтерський рух в Україні". URL: <http://www.gfk.com/ua/news+and+events/news/pages/report.aspx>

13. Інформаційні ресурси

<https://ufb.org.ua/volonterstvo.htm>

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>

<https://www.msp.gov.ua/news/12101.html?PrintVersion>